

Imprimet legal

2. JUL. 1926

LÓRÁNT

CIMBORA

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDALLAMOK EGYETLEN MAGYARNYELVŰ KÉPES HETI GYERMEKLAPJA

FŐSZERKESZTŐ:
Benedek Elek



Refusé
(Refuzat)

4. évf.
49. SZ. 1925.
XII. 6.

KONIGL PAYER OMARE

Sotu more



Alszik a rózsza.

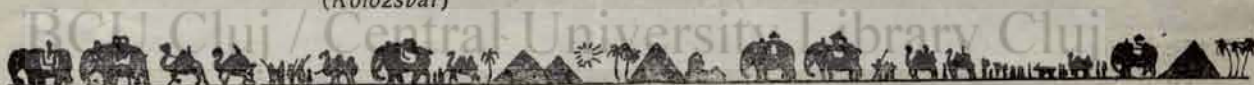
Irta: CSÜRÖS EMILIA.

Fehér fátyolt borít a kertre
A tél.
Altatódalt suttog a fáknak
A szél.
Varjak busongnak száraz ágon:
Kár . . . kár . . .
Valahol messze kacag virágot
A nyár . . .

Zuzmarás ágak jeges virága
Szállj . . . szállj . . .
Szép rózsafácskám alvó ágára
Találj.
Dércsillogásu hófehér álmát
Lesd el,
Miről álmodhat alvó rózsám
A téllal? . . .

*Rózsafa álma rügyfakadásról
Suttog.
Tavaszi szellő csókol rája szép
Titkot.
Aranyugárról csodás meséket
Beszél . . .
Fehér fátyolt borít a kertre
A tél . . .

(Kolozsvár)



Betlehemes játék.*)

— Irtta: SZENTIMREI JENŐ. —

SZEMÉLYEK:

Az angyal	Menyhárt
A huszár	Boldizsár
A csillagforgató	József
I. Pásztor	Mária
II. Pásztor	Herodes
Gáspár	Angyalok kara
	Katonák

I. PROLOGUS A FÜGGÖNY ELŐTT.

Angyal [Kilép a függöny elé] Jó estét kívánok.
Szabad-e tisztességes csillagunkat bemutatni?

Hang a nézőtérrel: Szabad.

Angyal [Beszól a függöny mögé] Bejöhettek a csillaggal.

Huszár [Belép, mögötte a csillagforgató a csillaggal, mely egy szitakéregre ragasztott színes papírosokkal, szalagokkal, zörgővel díszített alkotmány. Egyik oldalán arany meg ezüst papírból kivágva napok, holdak, csillagok. A csillag a nyélre forgathatóan van felszerelve, benne gyertya ég]

Huszár [szalutál]:

Én a huszár vagyok,
Tokaj városában lakok,
Apám mézárós,
Én bírom az egész világot.
Ehetek,
Ihatok bort eleget,
Hideget, melegget,
Ha kapok eleget.

Csillagforgató:

Hamar gazdám, asszonyom
terítse asztalát,
mert szakállas vendég
lepi el a házát.
Tegye fel ételét,
hozza fel jó borát,
mutassa meg hozzánk
nagy jóakarátát.

Huszár: [Átveszi a forgatótól a csillagot s az angyal kezébe nyomja] Imé, szerbusz, most mondd el te, ki vagy?

Angyal:

Mennyei jó angyal vagyok,
ki néktek örömet mondok.
Jöttem ide messze földről,
csillagfényből, aranykődből,

*) A Minerva kiadásában s nagyapó szerkesztésében most megjelenő „Erdélyi gyermekszínház”-ból előrebocsátom Szentimrei Jenő e gyönyörű Betlehemes játékát, hogy karácsony ünnepére megtanulhassátok.



hol a nap arany lángyérjál,
fellegek sosem takarják
s ezüst pitykéjét a holdnak
kék köpenyre varrják föltnak.
Onnan jöttem, onnan jöttem,
még kereket sem kötöttem,
szárnya skám se pihenteltem,
a jó hírrel ugy siettem.

Csillagról-csillagra szálltam,
a legszebbet megtaláltam,
kék köpenynek volt a gombja,
lefejtetem azon nyomba
és repültem szelek szárnyán,
sugárhintán, éjjel árnyán,
hogy a hírt meghozzam nektek,
mely lesz örök menedéktek
és örök vigasztalástok.
Itt a jó hír, hallgassátok:

Valahol egy számár vemhe
ballagott be Bethlehembe,
utját csillagom mutatta
s belért vala friss abrakra
rongyos istállócskába,
Bethlehem városába.

Hátánült szüzanyánk, Mária,
fékje szent József markába,
míglen istállóhoz érve,
ők is megphentek végre
s még az éjjel megszületett
kisdéd Jézus, hogy lileket
igaz utra elvezessen
és örökkéig szeressen.

Sz Igám, Huszár, Csillagforgató, hál a juhászokról meg-
felejtkeztelek?

Huszár: Csakugyan, az áldóját, pedig régtől hal-
lom, hogy keparásnak künn az ajtón. Hé, öregatyám,
ketek is bejöhettek.

I. Pásztor: [Kivülről] Megyünk, megyünk, kedves
fiam, csak nem leljük az ajtó kilincsét. [Belépnek, egy-
szerre beszélnek] Szerencsés, lencsés, füstös kolbászos,
friss jóestét kívánunk közönségesen. Hál ti, kedves fiam,
itt fűtőtök, itt komáztok s öreg apáitokra nem is gon-
doltok? Mi meg künn a hegyek között járunk s csak
farkassal találkozunk. [Leheverednek kétfelől az angyal
lábai elé. Mind énekelnek.]

Mennyből az angyal eljött hozzátok,
pásztorok, pásztorok,
hogy Bethlehembe, sietve menve
lássátok, lássátok.
Az Isten fia, ki ma született
jászolba, jászolba,
Ő lesz linéltök, idvezítőtek
valóba, valóba.

Angyal:

Zengjen hát az ősi ének
Angyalokról s a kárpit
Széltelbenve, szent regének
Adjon testet ősi játék.
Ősi játék új versekben
Leljen otthont szívetekben.

II. KEZDŐDIK A JÁTÉK.

[A függöny felmegy, a színen akkora Bellehemes
istálló, hogy gyermeknagyságu élő alakok beleférjenek.
Középen a jászolban, magasra aljazott szalmán a kis
Jézus, lábánál József áll, kezében a bottal, fejénél Mária
ül istállószéken, félkarjával a jászolra támaszkodva. Mind-
ketten falusi viseletben, ünneplőben. A sarokban jászol-
fához kötv a számár. Az egész szín sötét. Az istálló
mennyezetéről lelógo olajmécs világítja be halványan a
szent családot. A Huszár jobbról, a Csillagforgató balról
felállanak a Bethlehem mellé, kivont karddal örnek. Az
angyal a csillaggal hátul kerül, felmászik a Bethlehem
tefejére s a csillagot kilüzi az eresz fölé s mellette ma-
rad örnek. Hátlérben fehér függöny mögött ezalatt an-
gyalok énekel. A pásztorok oldall elhúzódnak s a szin-
fal mellett lefeküsznek.]

Vajjon József, mit gondoltál,
Hogy istállót választottál,
Hogy találsz most nyugóhelyet
a jászolban?

[A hátlér függönye néhány araszszal leereszkedik
annyira, hogy felső szélére egész sor angyalka kikönyö-
kölhessen hófehérben. Szín elől sötét, az angyalokat a
függöny mögött sugárzó fény világítja meg. Énekelnek.]

Hol vagy, szüz Mária?

Oloriát kiáltja,
Hogy fiót elaltassa,
Szent fiát elaltassa.
Aludj, édes fiam,
Aludj, édes fiam,
Én szerelmes fiam.

[A pásztorok oldall a szinfal mellett ott fekszenek
condráikba burkolózva s most kegyetlenül horkolnak. Az
angyalok nekik énekel.]

Pásztorok, pásztorok,
Keljetek,
Bethlehembe menjetek,
Mert ma nektek született,
Aki jövendőöltetett.
Bethlehem városában,
Rongyos istállócskában.
Barmoknak pajtájában
Jézustok, Krisztustok.

[*Pásztorok:* Szemüket dörzsölik, feltápáskodnak,
hátul a függöny felemelkedik, a világosság kiálszik. Csak
az istállómécs világít s főt a csillag mintha fényesebben
ragyogna. Rivaldafény nincs. Mutatnak a színen jobbra-
balra.]

I. Pásztor:

Aszondom néked, komám, Tádé,
Errefelé lesz.

II. Pásztor: [Hirtelen felmutat a csillagra]

Ehun van, láddé
Az a csillag, kit nem láttunk máig.

I. Pásztor:

Kerüljünk arrébb, majd elvállik.
Kulya se ét van.

II. Pásztor: [Észreveszi a szent családot, a szin
közepére érve leborul. Ha lehet, a jászolt most oldalról
reflektor világítja be.]

Térdre, testvér.





I. Pásztor: (Hátrább van, még ne lát semmit.)
Mi van veled, hé, hasra estél?
[Most a fényre fordul tekintete, ő is társa mellé borul.]

II. Pásztor:
Aléluja, dicséret és dicsőség.

I. Pásztor:
Aléluja, kisdéd királyi fölség.
[Pillanatalnyi csend, majd megöböki társát az *I. Pásztor* s félhangon mondja.]
Vajjon, hogy illik? Közlebb mehessünk?

II. Pásztor: [Színtugy]
Másként tisztösséget, hogyan tehessünk?

I. Pásztor:
Vedd hát elő a sajtot az iszákból.

II. Pásztor: [Kotorász, nem leli, felcihelődik.]
E fényességbe az ember megkábul.
Szemem káprázik. Mán csak meglelem.

I. Pásztor: [Megrántja s Józsefre mutat]
Te, megharagszik a fejedelem.

II. Pásztor: Megint levágódik]
Kegyelmézt nekem, királyi atya,
dehát elbujt a sajt. Megvan. Aha.
Most térgyeljünk fel.

I. Pásztor:
Én is fellérgyeljek?

II. Pásztor:
Tégy, amint engem lácc, vagy felképallék

(Fellérdelnek, az első kisbarányt huz elő cond ája aló, ugy veszi ölbe. A második jókora sajt gomolyát nyujtogat maga elé két kézzel. Egyszerre beszélnek.)

Mük szegény pásztorok, kint vagyunk a nyájnál,
Ide köhajtásra, első esztenánál.
Angyalszót hallottunk, látánk fényességet.
Eljöttünk illendőn, tenni tisztösséget.
Csak mit egy hirtelen összekapkodhattunk,
Ill van egy báránnyánk, egy falásnyi sajtunk,
Több nem lelik fölünk, ezt jószívvel adjuk,
Ha nő a kiskirály, még megpótolhatjuk.
Hozunk majd madarat, szép páros gerlicét,
Sárgahasu sármányt, piros tengelicét,
Sz dhetünk virágot, nyílik arra bőven,
S hozunk még báránnyát minden esztendőben.
Fölséges kiskirály, engedd, hogy szeressünk,
Hogy tekintésdre közelebb mehessünk.

(Mária alig észrevehetően int a pásztorok felé fejével, akik felemelkednek s közel mennek egészen a jászolhoz. Az egyik odaköti a báránny madzaggal a jászol karikájához s odateszi Mária lába elé. Másik a sajtot József mellé helyezi a jászol fájára. Azulán gyönyörködnek.)

I. Pásztor:
Emmán ügyes gyermek, mahónap verekszik!

II. Pásztor:
Hej, ha ez király lesz, milyen szép rend lesz ill!
Máris milyen rendes orra, szája, szeme.

I. Pásztor:
S milyen edesdeden szunyókál ökeme.

(Csendesen hátrább huzódnak, de bennmaradnak a Bethlehemben. Leülnek ketten kétfelől a földre, az egyik Mária, a másik József mellé.)

I. Pásztor:
Hejj, a teremfáját, bizony megéheztem.

II. Pásztor:
Már ezen magam is gondálkozni kezdtem.
(Bicskát, kenyeret, turót vesznek elő az iszákból.
Az első pásztor meg is kínálja Józsefet):
Ha nem sértenők meg, ihol megkínáljuk.
(József nemet int)

II. Pásztor:
Pedig jó dolog ez s jó szívet ajánljuk.

(Jobbról érkeznek most a három királyok. Gáspár hadiöltözetben karddal, papírsáköval, de csak amolyan falusi betlehemes gunyában, papírsákö, fakard stb. Menyhártnak hegyes, fekete süvege van, mint a mágusoknak, bő, fekete lebernyege, egyszemű, hosszú messzelátója s a hóna alatt nagy, fekete könyv. Boldizsár egészen ősz aggastyán, papíros koronával, lengő szakállal, veres palástban, ahogyan a királyt a mesében írják. Menyhárt folyton az eget kutalja a messzelátóval, de csak a nézőtér feje felett.)

Gáspár: (kiáll a rivalda elé)

Én Gáspár vagyok, az első napkeleti,
Zarándokló király. Bárki ismerheti
Híremet, nevemet.
Egymagam országlok hét nagy ország felett,
Nagy vitézségemet
Magasztalja a nép, dalbaszövi dalnok.

Boldizsár: (Csendesesen, de nyomatókkal maga elé)
Mégis meg kell hálnod.

Gáspár:

Mondjátok meg nekem, errelakó népek,
Igaz, hogy új király született felétek?
Nálam nagyobbrendű, hatalmas családból?
Kinek háza felett új csillag világol?

Menyhárt: (Csak mind néz a távcsövel)
Én sehogyse értem, eddig folyton láttam,
Idáig követtem. Ebb' a minulóban.

(A nézőtér felé egy pontra mutat.)

Ill villogott. Ill ni. Tán tréfát üz velünk?
Mi csillagtudósok, csudát nem ismerünk,
Errefelé tünt el, itt kell annak lenni.

Boldizsár: (Rég látja a csillagot, csak felmutat rá)
Ó, tudós, hát ez mi?

Menyhárt: (Ráemeli távcsövét)
Ilyen alacsony csillag nem járt soha.

Gáspár: (Mégfordul)
Ez hát az a híres királyi palota?

Boldizsár: (Menyhárthoz)
Üsse fel fölséged azt a hizott könyvet,
Jó, ha lapoz benne emlékeztetőnek.
Tudóst könyv s giti, látó szem a bölcsét,
Kard a heves vérül.

Gáspár:

Eh ingyen ne töltsed
Az időt, jó Menyhárt. Nincs ill kétség semmi,
Nem csillag, kil karddal is le lehet verni
S akibe jászol van, palota hogy lenne? . . .
(Kardot ránt, a csillag felé suhint, de a kard csengve hull ki benukt kezéből.)

Boldizsár: (Fejét csóválja)
Ejnye tetség, ejnye . . .



Gáspár: [Reszkítve roskad térdre]

Üdvözlégy ujszülött, nálam hatalmasabb,
Fogadj jobbágyodul, ha nincs alkalmasabb.

Menyhárt: [Mellétérdel]

Üdvözlégy, nagy tudós, csillag, ki jössz közénk,
Kinek férnye után napkeletről jövének,
Ki ég föntségiből szálltál eresz fölé . . .
Ki jött, kardot se vont s a győzelem övé.

Boldizsár: (Állva, csendesen, meghajtott fővel beszél)

Ki ma születél, üdvözöl az agg,
Ki rangtalan vagy, üdvözöl a rang,
Kinek minden lény vak s minden l'nes olcsó,
Felséges bölcső — köszönt a kopoiso.

Gáspár: [Közeli bb járul]

Tömjént, mirhát és drága kenetet,
Kelet üdvözlését hozom neked.

Menyhárt [Szintugy]

Tudós kezén nem gyűl fel a vagyon.
Csak tudományom van, neked adom.

(A könyvet s a látócsöveget a jászol elé helyezi.)

Boldizsár [Szintugy]

E koronával övezem fejed?
Akácfa ad majd koronát neked.
Palástom adjam? Ó hívságos hív
Minden bíbor, ha nincs alatta sziv.
S ha van, jobb lesz neked a szórdaróc,
sorsot később vel rá a marialóc.
Legyen tied hitem, ez égi jó,
Kit kard nem jár, megáradt vak folyó
el nem sodorja, szél el nem repíti,
kélség rozsdája meg nem feketíti
S mint nyüheletlen drága selyemkendőt,
neked adom: a végtelen jövendőt.

[Fehér selyemkendővel borítja le Gáspár ajándékait s lársai mellé térdel a jászol elé. Künn kardcsörgés, hangos szavak, az angya feláll s testével fedi el a nézőtér felé a csillagot. A színt újra csak az istálló mécs gyenge fénye világítja be. Heródes jó katonáival a Betlehemet meg se látja, a nézőtér felé fordul]

Heródes: Én vagyok Heródes király, e földnek ura s a felséges római császár negyedes fejedelme. Három napkeleti királyok jártak ma reggel palotámban. Tőlük tudom, hogy ebben a városban kellett megszületnie a zsidók új királyának. Parancsoltam azért, hogy még ma éjjel minden csecsemőt kardéltre hányjatok.

Egy tiszt: Még ma éjjel meg lesz, királyi felsé, [Nagy dobogás közt elrobognak a szin ellenkező oldalán. A csillag ismét látható lesz a reflektor is rávetődik a szent család a. Mária arcát tenyerébe hajtva sir. A kis angyal leszáll a csillaggal s a bellehem elé lép.]

Ti meg sose busuljatok,
Hamarosan induljatok,
Csillagom lesz vezetőtlök,
Jó huszárom őrizőtök.

(A huszár és a csillagforgató előlépnek, a függöny lemege s ök hárman előtte maradnak.)

Csillagforgató:

Ha mutattunk csudát,
Álljunk immár odább,
Mert hát csillagunkat
Várják mind magunkat.

Zörgetik a kulcsot, pénzt akarnak adni,
De a pénzes erszény, csak nem akar nyitni.

[Megázza a csillagot, megfordítja, az üres felével odanyújtja a közönség felé]

Asszonyom, gazduram,
Nyuljon hát zsebébe,
Egy pár forintocskát
Tegyen perselyünkbe.

[Ének]

Nosza minket jó gazda
Bocsáss immár utunkra.
Az Isten áldása
maradjon házadra,
az Isten áldása
maradjon házadra.

[Ének közben elvonulnak]

(FÜGGÖNY)

Megjegyzés: A játékban előforduló énekeket különböző vidékeken, néhány sor változtatástól eltekintve, ugyanazzal a szöveggel énekelik, ősi, jólismert dallamra. Az előadóknek nem kell tehát pontosan ehhez a szöveghez ragaszkodniok, énekeljék a verseket az ő vidékük szokása szerint. Ezek a szövegek a csekély változtatással, valamint a huszár és a csillagforgató függöny előtti mondókáit, Gyallay Domokos harcléiri képének gyűjteményéből vettém át. (sz. j.)

Az adósság ellensége.

A kis Ilonka most tanul számolni. A kivonásnál vannak és mondja a tanító néni, hogy 23-ból vonjon le 15-öt.

Ilonka azt mondja, hogy 5-öt a 3-ból nem lehet levonni.

— Hát akkor kölcsönözzél a 20-ból 2-t.

— Azt sem teszem, mert a szüleimtől hallottam, hogy a kölcsönözés gondot okoz.

(Kolozsvár)

Németből: Gergényi Ferenc.

Az elfoglalt szolgák.

Az új gazdag, aki örökségből lett gazdaggá, hallott valamit arról, hogy olyan gazdag embernek, amilyen ő, legalább két szolgát kell tartania. Fogadott is két szolgát, de azelőtti életmódját nem változtatta meg, s így nem volt a szolgáknak dolguk . . . Kiszól egyszer az ajtón az új gazdag:

Mit csinálsz, Pierre?

— Unatkozom, uram.

— És te, Jean?

— Én, uram, segíték Pierrnek!

— No, ha elvégeztétek, — mondá az új gazdag — hozzátok be a csizmámat . . .

(Egrestő.)

Franciából: Beretzky András.



Fabiani

Fábiánné Biczó Ilona rajza.

Gyümölcsáros kofa a losonczy piacon.

(Kép a 16-ik századból.)



Omár pasa rózsafái.

Irta: KOVÁCS JÓZSEF.

II.

Besötétedett. Valaki egy fa mögé bujva Omár pasa őreit figyeli, amint kopogó lépésekkel járnak a ház és kert körül. — Most! kiáltja lelkében András, mert ő volt az a valaki. Az őz ebben a pillanatban hagyta el az ifju által kiszemelt helyet s András az alkalmat felhasználva villámgyorsan a kerítésen termett s a következő percben már bent is volt a kertben. Óvatosan a bokorhoz lapulva közelítette meg a három rózsafát s leszakított egyet a hozzá legközelebb eső piros rózsák közül. Már épen menekülni készült, amikor világító fehér ködben hatalmas, vérpiros palástban burkolt alak toppant eléje s mennydörgő hangon kiáltott:

— Uram, hívtál, eljöttem; de tudd meg, hogy én, ki a Mohamed elleni harcban elesett Ahmed arab fejedelem szelleme vagyok, csak a győztes szultánnak, meg Omárnak engedelmeskedem. Hogy merészeltél, gyaur, szennyes kezeiddel az én rózsafámhoz nyulni? Szörnyen lakolni fogsz!

A rettenetes ordításra az őzök berohantak a kertbe. Omár pasa is odasietett s a szellemet távozásra szólította. Azalatt az őzök szégyen Andrászt már meg is kötözték és a pasa elé szállították.

— Gyaur! — üvöltötte bösz haragjában a nagyúr. — Ezért bűnhődni fogsz! Most odafordult embereihez s így szólt: Katonák! Még ma éjszaka útnak indítunk ötven magyar foglyot Sztambulba; ez is velük megy. Aztán visszatért szobájába.

És éjjél körül ötvenegy bús magyar vitéz indult Törökországba. A szabad magyar területekkel folytatott apró csatározásokból kerültek fogságba — ötvenen. Az ötvenegyedik pedig András volt, a rózsatolvaj. Mi lesz velünk? Hányan érnek közülünk élve Sztambulba? S mi lesz ott? Vajjon hányan kerülünk vissza az édes hazába? Ilyen kérdések támadtak a szerencsétlenek lelkében s ezekről ejtettek szót, ha alkalmuk volt a beszélgetésre.

A Jedikula (Héttorony) magas várfalainak szűk, sötét celláiban szalmán sinylődnek a foglyok. Többet koplálnak, mint esznek. Aki zugolódik szörnyű sorsa ellen, korbáccsal hallgattatják el. S nem egyszer hallszik erős csobbanás a Márvány-tenger felől, amikor a várból husz öles aknán halálraszánt foglyokat taszítanak a tengerbe. Hányan mentek ezen az uton a másvilágra!

Öt esztendő múlt el András rabsága óta. A temesi pasa kegyvesztett lett. Könnyen ment az Törökországban. Omárnak sok irigye volt a szultáni udvarban és a megszállt magyar területeken levő török urak közt is. Ehhez járult még egy kisebb csatavesztés is. A temesi terület szélén kisebb harc támadt a szabad magyar föld harcosaival. Omár csapatai vereséget szenvedtek; jó néhány százan magyar fogságba kerültek s elveszett egy kisebb darabocská is a területből. A szultánnak, másutt lévén e foglalva seregeivel, semmi kedve sem volt ebből a dologból nagyobbat csinálni. Mindössze egyetlen intézkedés történt...

Egy szürke, ködös novemberi reggelen tíz katona állított be Omárhoz egy tiszt vezetésével és szultáni fermánt (parancsot) adott át a pasának. Omár felbontotta az uralkodó pecsétjével lezárt iratot és olvasni kezdte. Halálos sápadtság borította el arcát.

— Teljesítsétek uratok parancsát, — mondta és visszavonult hálószobájába. A fermán meghagyta a katonáknak, hogy Ali, Ahmed, Mehmed rózsafáit a pasa temesvári kertjében tőből vágják ki, vagdalgják össze kardjaikkal s minden darabot vessenek tüzre.

Omár ezek után tudta, hogy mi vár rá. Nem várta be. Hálószobájában az állandóan magánál tartott méreggel elemészté magát, nehogy hurok vagy gyilkos által muljon ki s a fejét börtöncsőben vigyék Sztambulba. Utána a szultán unokaöccse, Szelim pasa került Temesvárra, aki a szultán kívánságára fogolycserét indított meg. Előkelő török foglyokért hasonló rangú magyar rabokat adtak vissza a törökök. Így szabadult ki Gortvay András is. Mint huszonnyolc éves délceg ifju hagyta el hazáját és most harminchárom éves korában, mint botra támaszkodó aggastyán tért vissza.



Olgay Mária férjhez ment máshoz. Hajl de elérte Isten sujtó keze. Azt a nyelvet, amely Andrást rábeszélte a rózsatolvajlásra, azon a napon, amikor hazaérkezett, megütötte a szél. A szép fiatal asszony ajkai soha többé nem nyíltak beszédre.

András beteg szívvvel érkezett haza a fog-ságból. Az itthoni hírek halá'os csapást mértek ös'szetört testére-lelkére és két nap mulva érke-zése után kiszenvedett édesanyja karjai között,
(Sümege)

A jó Isten.

*Ki ruházta fel a mezők liliomát?
Ki visel hű gondot az égi madárra?
Utlan bujdosónak ki vezérli nyomát?
Kit nevez atyjának az atyátlan árva?
Él még a jó Isten, ő engem is szeret;
Megadja, ha kérem, a mai kenyeret.*

ARANY JÁNOS.



Beszámoló a nyári vakációról.

— Nyolcadik közlemény. —

Kedves Nagyapó!

Kivánságának szívesen teszek eleget, mert magam is érdekesnek találtam és leírom a marosújvári sóbányában tapasztaltakat.

Reggel, korán kelve, már előre örvend-tünk a reánk váró do'goknak. Az új sóbánya — miután a régi tárna a marosújvári árvíz alkalmával beomlott — a iürdőtelep közelé-ben van. Egész kis társaság verődött össze, mely-n-k minden tagja a ruhák megvédésére köpenyt és sapkát kapott az igazgatós. gtól, mielőtt a bányála ereszkedtünk. Így fe.ké-szülve hatalmas, nyitott liftbe szállottunk és én meg a hetösen izgatott kedélyállapotban vol-tam, miatt a lift sötétségbe mind mélyebbre velünk alaszállott.

Gyönyörű lávány volt, amikor a sötét-ségből egyszerre egy óriás, csodásan kivilági-tott, nagy sóvarosba érkezünk. Szegény bá-nyászok, kik o y ritkán látnak napvilágot, fél-meztelenül végezték nehéz munkájukat. A lá-togatók tisztelgetésre vagy heten sorba állottak és csákányukkal több mázsa sulyu sódarabot néhány perc alatt kiástak, majd leszító vasak-kal kiemelték és kockára feidarabolták. Így azán egy kézivasutra rakják a kiásott só-t és az örlőmalomba szállítják. Munkájukat a lá-togatók borralalóval jutalmazták, a mi igen jól fog szegény bányászoknak, akik nehéz, de csekély keresetükből családjukat alig tudják fenntartani. Helyenkint gyönyörű, kikristályo-sodott sódarabokat találtunk, mely üveghez

hasonlóan áttetsző volt. Szegény munkások az-ilyen darabokból, kicsiny sóasztalkákat és székeket gyártanak, ami szintén egyik mellék-keresetük. Az óriási tárnának mennyezete, fala, padlója, ahová csak léptünk, sóból volt. Egyik falon csodálatos természeti tünemény volt látható, egy jól kivehető Mária kép. Egy-egy sötétebb helyen, ahol csak bányász-lámpák világítottak, olyan szorongó érzés fogott el és vágy a napvilág után, hogy örültem, amikor a liftbe visszaszállva feleme.kedtünk és nemsokára örömmel üdvözöltük a drága szép napvilágot.

Szeretettel hű unokája:

(Kolozsvár)

Sámson Ákos.

Kedves Elek Nagyapó!

Rég nem írtam, pedig sokszor s mindig szeretettel gondolok kedves Elek nagyapóra. A beszámolóval is iy későn jövök, megval-lom, nem a nagy elfoglaltság miatt, de nem kenyerem a levélírás, nehezemre esik a fogal-nazás, ha ogattam hát, amíg csak lehetett. Igaz, hogy szünidőnk nem is volt valami vál-tozatos. Nem utaztunk szép vidéken hogy le-írásából olvasótársaim tanulhatnának itthon töltöttük a nyarat jó szüleim, négy testvérem társaságában, de azért nem unatkoztunk ám. Reggel virágaimat öntöztem meg, később se gedkeztem a főzésnél. Anyukám azt mondta, két nővérem már otthon van a háztartásban,



CIMBORA



most rajtam a sor, hogy beavasson a konyhaművészet titkaiba. Délután meg volt engedve egy kis szünidei lustálkodás, vagy Cimborát olvasunk s utána fürödni mentünk. Egy rokonunk kertje végében folyik a Szamos. Szép ott a kilátás, előtünk szép térség, a távolban kis hegyek és egy malom, melynek halk kerepelése szolgáltatja a zenét amugy is nagy szórakozásunkhoz, az uszáshoz, amey művészetet csak az idén tudtam elsajátítani. Jól esett a sok lubickolás után az uzsonna, melynek elfogyasztása után egyik barátnőm majorjában gyűlünk össze, hol sok a fenyő, illatos töle a levegő, ott tervezgetünk s kisültöttük, hogy jó lenne egy előadást rendezni, szórakoznánk is meg a szegény gyermekeknek veszünk iskolaiszereket a jövedelemből. Előszedtük a Cimborát, s kiválasztottunk még a tavalyi számokból egy szép prologot, aztán a Suszterinas című szindarabot, huggommal egy négykezes számot adunk zongorán elő, n egy egy humoros vers: »A puska« és kész a műsor. Nagy volt a láz, szerepirás, betanulás, a főpróbára meghívtuk anyukámat, s miután meg volt egedve játékunkkal, megengedte, hogy vendégeket hívjunk az előadásra. Jól sikerült, sok tapsot és cukrot kaptunk s kedvet is, hogy még máskor is szerepeljünk. Vidáman, a siker kellemes érzetével lelkünkben a kertbe siettünk, csevegvé szedegettük a szép piros ribizlit, málnát és a már érni akaró pöszmétét, gyönyörködünk az almával megakott fákban s előre fentük a fogunkat s már sárgálni készülő kajszin barackra. Oly sok volt az ágakon, hogy meg kellett azokat támasztani. De fekete fellegek véstjósíóan közelednek, hazakergetik a vendégsereget, mi is sietve huzódtunk be a házba, diónagyságu jég hull, leveri még a levelet is a fáról, tönkre teszi szép fehér tejes violáimat s szeretettel ápoló többi virágaimat. A Mindentáló haalmát mutatja ez, ő adta s el is vette, legyen meg az ő akara a. Par napig busultak, a fák uj levelet hajtottak, újra virágoztak, kibujt a bab és uborká, mit a jég után ültettünk, bánatunk oszlani kezdett, vendégeink is érkeztek s gondoskodnunk kellett a szórakoztatásról. Kiránduláson is voltunk. A szamosujvári egyházi érekkar rendezte a Lunkába. Egy kis erdőcskét hívnak így, városunktól 3 km.-re. Utunk nagyon szép volt, az egyik oldalon a Szamos

a másikon pedig egy nagy rét terült el legtarább virágokkal. Mire kiértünk az erdőbe, dél volt, ott egy szép tisztáson letelepedtünk, elérült a szekérről a sok csomag, nagyon jól esett az ebéd a szabadban zene mellett, mert még cigány is volt. Aztán leültünk társasjátékot játszani, később a nagyobbak táncoltak, mi gyerekek bejártuk az egész erdőt. Szürkületkor kezdtünk felcihelődni és indultunk haza énekelve, virágot szedve.

S most már mi is elénekehetjük a nőtával: »Milyen kár, hogy elmúlt már a nyár.« Most már iskolába járunk, én a román polgári III. osztályába, de olyan jó tanárnőink vannak, hogy szórakozásról is gondoskodnak. Olcsó jegyet kieszközőive evittek Kolozsvárra, hogy a híres Kludsky cirkuszt láthassuk. Nagyon élvezük, de a részleteket nem írom le, mert Cimborá testvéreim közül bizonyára sokan látták s nem akarom őket ezzel untatni.

Szerettem volna a beszámoló színesében megírni, hogy élvezetesebb legyen az olvasónak, de kis tudásommal csak ennyire vagyok képes, ne bírálja Elek Nagyapó szigorúan.

Cimborá testvéreit üdvözli, kezét csókolja szerető unokája:

(Szamosujvár)

Bocsány Gyuska.

* * *

Drága jó Nagyapó!

Röviden számolok be a nyári vakációról, mert olyan rövidnek tűnt az egész. Sajnos, sehova sem utazhattam, de azért itthon is jól eltelt az idő. Néhány napra, a bizonyítvány kiosztása után, apámmal és néhány jó barátnőmmel kisétáltunk a »Dörgő« nevű sós tóhoz. Reggel 8 órától 12 óráig ott fürödtünk, napfürdőt vettünk, labdázunk, aztán jöetvággyal fogyasztottuk el ebédünket. Délután a szép fekvésű »kénes« tóhoz mentünk, ott is fürödtünk egy keveset, aztán haza indultunk, uzsonnázunk és tovább folyt a játék. Nemsokára elmentünk a Tordától 10—11 km.-re fekvő szindi kőbányához. Ott láttam a robbantást, hogy repültek a kövek 3—400 méter magasra. A többi időmet itthon töltöttem. Anyukámmal segitettem, kézimunkáltam, olvastam és sétáltam az én drága kis Jolán huggommal. Eddig tart az én beszámoló, drága Nagyapó. Most megint kezdődik a tanulás.

Kezét csókolja leghűbb unokája:

(Torda, szódagyár)

Bán I. én.



Szeretett édes Nagyapó!

Felteszem az első kérdést a nyárra vonatkozólag: milyen volt az idei nyár? Feleletül röviden is világos előttünk, hogy nálunk bizony, bizony, nem kedvezett az időjárás, a forró, verőfényes nyarat megsemmisítette, s a napfényes kék ég csak olyan volt, mint a délibáb csalóka, elmuló tüneménye. Két orkán dühöngött nálunk a nyár folyamán, zuzva, rombolva a természet csodás alkotásait. Elborult a sziv ezek láttára, távolra üzte az örömet. A mezei munkák is többször már délután véget értek az eső miatt. Szántani lehetetlen volt, mert megteltek az árkok, barázdák vízzel s emellett lágy volt a föld, elakadt a szekér a sárban.

A kertben gyomláltuk a zöldseges ágyakat, az eső által igen nagyra megnőtt gaztól. A kert bizony nagy gondozást kíván, míg meg hozza gyümölcseit, minők: paszuly (gyalog és karós), borsó, saláta, tök, burgonya, murek, petrezselyem, hagyma (többféle), karalábé, retek, káposzta, paradicsom, ugorka, stb. stb.

A tengerit s napraforgót először még tavasszal megkapáltuk, amikor kapával megtisztítjuk a gaztól és sűrűségétől. A másodszori kapálást tavasz végén és nyár elején aratásig végezzük. Most már feltöltögetjük jól, gazmentesen. A burgonya szintén így kapálódik.

A tehén, a »Virág«-unk a csordába jár, hogy a mezőn keressen magának élelmet. Esős időben itthon zölddel tartjuk, az ökrökkel együtt. Az ökrök és növendék marhák a gulyában vannak. Az ökrök csak dolog idején kerülnek haza.

A rétek, lucernások, lóherések kaszálása, bizony, most későbben folyt le, mikor már elvirágoztak. Az aratás után, amelyben magam is résztvettem, következik a betakarítás. Ezen a nyáron, bizony, nehezebben ment, mint más kor, a sáros utak miatt.

A szőlőben három rendben végzik a kapálást, permetezést a peronoszpóra ellen s a kötözést. Az utolsóban én is segítettem. A kedvezőnek ígérkező termést a viharral járó jég megrontotta. A jégverés által megrothadt szőlőn nem lehet segíteni, ugyszintén a savanyúsága ellen sem, mert ezt az eső hozta magával.

Amint közeledik az őszi vetés ideje, kiválasztjuk a vetőmagot, melynek mindig a javát tesszük félre megrostálva, mert az egészséges

szemben van a jó csira. Szeptemberben a megért szilvát összeszedik és lekvárt főznek belőle, a rosszakat pedig összegyűjtik kádakba és ebből pálinkát főznek. A gyermekek igen örülnek a lekvárfőzésnek, főleg a szilva ciberének. Igen sok főzés után végre a cibere megkeményedik, lekvárrá alakul. Főzés után kiszedik az üstből, nagy fazekakba rakják és elteszik.

Az aszalás az aszalóban történik. Abban ég a tűz és aszalja meg a kosarakon levő gyümölcsöt: szilvát, almát, körtét stb. Az almát, körtét ketté hasítva aszallják meg. Reggel este a kosarakat kiszedik s ilyenkor a folytonos égő tűz által megaszalódott gyümölcsöt kiválogatják. Ime, így folyik az aszalás.

Befejezem a beszámolómat, mert elfogyott a papirom, nem tudtam mindent megírni benne kívánságom szerint. Megbirálását Nagyapóra és az én szeretett cimborá-tesztvéreimre bízom.

(Szinérvár 1ja)

Szilvásy Károly.

Drága jó Nagyapó!

Az 1924-25-ik év reám nézve nagyon súlyos volt. 1924. dec. 13-án nagy beteg lettem és három hónapig feküdtem, így a tanulással nagyon elmaradtam. De szorgalmas tanulással a mulasztást pótoltam és szerencsésen végezem az iskolai évemet.

A szünidőm első hat hetét tanulással töltöttem, mert készültem a felvételi és a zenevizsgára. Ezzel késtem betegsémem miatt. Az igazi szünidőm augusztusban kezdődött. A sok esőzés után az első szép napot felhasználtuk és kirándu tunk Marosujvárra. Augusztus 16-án reggel fél 7 órakor a vasuti állomáson voltunk és a galáci gyorsvonattal utaztunk. A társaság már várt reánk az állomáson. Az ég nagyon be volt borulva, de én nem törődtem az idővel, örültem, hogy végre a vonatban ülhetek. Amíg utaztunk, folyton esett az eső, de olyan szerencsések voltunk, mire megérkeztünk, az eső megállott és a nap gyönyörűen sütött. Amíg a villásreggelit elfogyasztottuk, olyan szép és meleg idő lett, hogy a szabadba mentünk fürödni. A víz olyan meleg volt, hogy élvezet volt benne fürödni. Amikor javában élveztük a vizet, egyszerre beborult az ég felettünk s olyan záporosó keletkezett, hogy egymást alig láthattuk. De mi nem törődtünk az esővel, tovább fürödtünk és élveztük az éji zuhanyt.



Fürdés után megebédeltünk, aztán bejártuk a környéket. A sóbányába nem tudtunk elmenni, mert ünnepen zárva van. Öt órára kint voltunk az állomáson, felültünk a vicinálisra, amely bevitt a székelykocsárdi állomásra. Éppen akkor érkezett a galáci vonat. Oly sok volt az utas, hogy alig férünk fel a vonatra. Este fél 10-kor már itthon voltunk szerencsésen.

Három napi pihenés után elmentünk két hétre a kolozsi sós fürdőre. Az idő egy hétig pompás volt, az égen egy felhő sem mutatkozott. Itt a szabad fürdőten fürödtünk, naponta kétszer is. De aztán bizony csak beborult az ég, s egy napon olyan nagy vihar volt, hogy a falun keresztül folyó kis patak úgy megáradt, hogy az ólakat állatostól, szénaboglyákat s az udvarra kiterített kendereket is elvitte. A falusiak mondják, hogy nem is emlékeznek ilyen nagy esőre, mint amilyen ez volt. Két napi esőzés után megint szép idő lett. Két

barátommal bejártuk az egész falut. Én nagyon jól érzem magamat, reggel 8–9 között keltem fel, a háziasszonyunk behozta a jó frissen fejt bivalytejet. Nekem nagyon tetszett ez a falusi élet. Legnagyobb gyönyörűségem volt, amikor a majorságot etette a néni. Mindig siettem segíteni. Hogy repültek felénk a libák és kacsák, amikor a kezünkben megátták a tálat! A kis bivaly borju, a Puju, olyan jámbor kis állat volt, úgy lehetett vele játszani, mint egy kis pajtással. De látni, amikor a hegyről futott le, mert a néni hozott neki kukorica kórót. Milyen örömet tudott kifejezni ez a kis állat! Milyen mohón ette azt, gyönyörűség volt nézni!

Letelt a második hét is, és mi indultunk hazafelé. Szeptemberben átvettem megint a tananyagot és 20.-án letettem a felvételi vizsgát az V. g. osztályba, amely szerencsésen sikerült.

(Kolozsvár)

Gergényi Ferenc.



A cigány és a molnár.

Apró unokáinak elmeséli ELEK NAGYAPÓ.

Volt egyszer egy cigány, meg egy molnár. Merthogy nagy, erős barátságban s komaságban voltak egymással, a cigány a búzáját komája malmába vitte, hátha az nem vesz vámot. Meg is örölte a molnár a zsákocska búzáat becsületesen, vámot se vett belőle, de bezzeg a cigány, amíg a molnár befordult a szobába, a falról leakasztott egy nagy darab szalonnát és hirtelen bedugta a zsákba. Akkor aztán ő is bement a szobába.

— No, komám, — kérdezte a molnár — jó-e a liszt?

— Jó bizony, de a salona a zsákban.

A molnár ügyet sem vetett erre, hanem kérdezte:

— Hát a komámasszony hogy van?

— Van, ahogy van, — mondta a cigány — de a salonna a zsákban.

— Hát a keresztfiam hogy van?

— Van, ahogy van, — de mondom, hogy a salona a zsákban.

— Ugyan hagyja már azt a szalonnát! — tört ki a molnár. — Menjen a pokolba!

— Nem megyek bizs én a pokolba, mondotta a cigány, de megyek hazsa.

Csak másnap vette észre a molnár, hogy az ő kedves komája elemelt egy nagy darab szalonnát.

Bezzeg, ment mindjárt a cigányhoz, de úgy tett, mintha semmi sem történt volna. Köszönt illendően, aztán megkérdezte a komát is, a komámasszonyt is, hogy s mint szolgál egészségük.

— Hát aztán valamit nem álmodott-e, komámuram? — kérdezte tovább a cigányt.



— Hej, dehogy nem álmodtam! Azt álmodtam, hogy olyan gyönyörűséges veres nadrágom volt, hogy a semem is káprázdzott tőle. Hát kend komámuram mit álmodott?

Nagyot sóhajtott a molnár s mondta:

No, én nem álmodtam olyan szépet, mint kend. Azt álmodtam, hogy éjjel eljön kendért a fejer lófejü halál s meg sem áll kenddel a pokol kapujáig.

Hej, Uram, Teremtőm, úgy megijedt a cigány, hogy kétszer egymásután kirázta a hideg. A molnár egy darabig vigasztalta, aztán Istennek ajánlotta a komát s szép csendesen hazaballagott.

De csak azt várta molnár, hogy éjjelre járjon az icő, visszaballagott a koma pajtájához, onnét kivezette a koma gebéjét s fejjel a ház ablakának állította.

— Jájj, jájj, — ordított a cigány — itt van a fejer lófejü halál!

Hanem egyszer csak, mit gondolt, mit nem, hirtelen felkapta a vasbotját s az ablakon keresztül úgy fejbe kólintotta a gebét, hogy az menten megdőglött.

— No, koma, — mondta magában a molnár — hiszen csak ezt akartam, — s azzal szépen hazaballagott.

(Kisbaczon)



BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pciha néni.

(Öcsike levele nagyapókához)

Édes nagyapókám, maga, ugy-e, jól tudja, hogy én híres vagyok az allalmatlan vendégek elüzéséről. Ilyen szívességet már nem egyszer tettem kedves szülcimnek, amikor a Balaton mellett nyaraltunk, tettem egyszer-kétszer nagyapókarak is, merthia ta, a legvendégszeretőbb házigazda maga, édes nagyapókám, vannak rettenetesül kellemetlen vendégek, akik még nagyapókát is kihozzák a béketüresből, nemhogy Stániczli-Czenczi nénit, aki különben is — köztünk legyen mondva — egy kissé nagyon is fukar s rajtam kívül még saját magáól is sajnája az ételt. Hát nemrég Stániczli Czenczi néni is kapott vendéget, de milyet! . . .

Hallotta-e hírét, lelkem nagyapókám, Emerencia néninek? Ugy-e, nem? Mit szól ehhez a szörnyü névhez? E-me-ren-ci-a! Ó, Jézusom, Szüz Máriám, segíts, még leírni is szörnyü, hát még kimondani! Próbáltam én ezt mindenképpen rövidíteni, például: Pciha néni (mintha prüsszentenek), Merrecica néni (vagyis: merre megy Cica néni?), így is: Éme-ana-néni, de valamennyi rövidítést felháborodottan utasított vissza s megkövetelte,

hogy teljes egészében mondjam a nevét. Hát jól van, gondoltam magam, teljék kedved s azótául fogvást szótárolva szólitottam meg, így: E-me-ren-ci-a s hogy ebbe bele ne köthessen, szóárolva kezdtem beszéni, (például: Ked-ves E-me-ren-ci-a né-ni tes-sék e bé-del-ni jön-ni) ami meg annyira idegessé tette, hogy inkább beadta a derekát s megállapodtunk a Pcihában. Tehát: Pciha néni. Igen ám, de ettől fogvást folyton pciházza beszéltem, így ni: Hápci, kedves há-há pciha néni — és így tovább, ami még idegesebbé tette, de mindhiába, Pciha néni — hápci! csak azért is itt maradt, borzasztóan kiszolgálta magát, a szobalány majd megpukladt, mert a reggeit is, az usonnát is mindig levitette a kertbe, annak is a végibe, a kerítés mellé.

— Nohát, ami sok, az sok, — pattogott Vica. Stániczli-Czenczi néni szobalánya — a jó Isten ádjá meg, lelköm Öcsikém ugrassa el innét azt a Pcihát vagy én n egyek világgá. Most legyen radselü gondó a! Most, vagy soha!

— De, drága Vica, mit csináljak, mi or ez a pciha ugy szere i a potyát, hogy még a pciházzal sem tudom kiugra ni?



— Mit!? Hát még a pcházás is nadselü gondo'at magának? Pciha! — pcházott megvetően Vica.

Hiszen, egyéb se kellett nekem. Ez a megvető pcházás meg'eremtette agyamban a nadselü gondo'atot. Topp! Megvan! kiáltottam fel bo'dogan, amint a tibuszfatóban egy jó nagy békát pillantottam meg. Nosza szá'adtam a hálócskámért, Brekeke urat kiha'ásztam, skatulyába dugtam, azzal, uccu! szereztem egy hosszú rudat, egy jó erős botot, egy jó vastag csutakot, azokat kivittem a kertből, a kerítés mellett a rudat ráfektettem a csutakra, akkor a skatulyából kivettem Brekeke urat, rátettem a rud végére s hogy ideje ne legyen a megszökésre, nagyhirtelen teljes erőmből rávágtam a rud másik végére



Mondanom se kell, édes nagyapókám, hogy a nadselü gondo'at végrehajtása akkor történt, amikor Pciha néni nagy gyönyörűséggel szürcsö'gette a reggeli kávéját. Hiszen, az sem volt utolsó gyönyörűség, amint Brekeke ur átrepült a kerítés fölött s egyenest a Pciha néni tányérjára huppant le. De még az sem volt utolsó gyönyörűség: látni, amint Pciha néni réme: sikoltással székestül hátrafordult s a csésze csak úgy repült. Hogy a csésze miszlikbe tört, — hát, ez egy kissé kellemetlen volt, de Stánicz'i Czenczi néni végre is beletörődött a nagy kárba (drága porcellán volt a csésze), mondván: több is veszett Mohácsnál, amihez Vica hozzá tette: s ami fő, megszabadultunk attól az utálatos Pciha nacságától!



Mondhatom, édes nagyapókám, ritkán találkoztam még nadselü gondolat ily nagy meglepéssel, mert Pciha néni nyomban összepakkolt s megesküdött, hogy törjék ki a lába, ha még egyszer ide jön látogatóba, ahol békával traktálják a vendéget s egy megvető pihá'-val távozott, vagyis a nevéből kihagyott egy »c«-t, én azonban amikor éppen indult a konfliktus vele, nagyot pcháztam s ezzel — kvittek voltunk.

Kisbaczon)

A másolat hitelül:
ELEK NAGYAPÓ.

Névrejtvény.

Beküldte: PATAKY PÁL.

Dániel, Elek, Gábor, Ede, Szilveszter.

E nevek kezdő betűi helyesen rakva Magyarország egyik városát adják



Elek nagyapó üzeni:

Kálló Vilma, Szilágysomlyó. Eddig csak román és franciát tanultatok, most már németet is tanulok a harmadik polgárban. Nem csuda, ha e sok nyelvbe belezavarodik a fejetek s végül egy nyelvet sem tudtok majd alaposan. Egyébként örömmel olvasom a vallomásokot, hogy most már nem olyan nehéz a tanulás, mint eleinte, mert már megszoktad. Számrejtvényed sorra kerül. — *Mester László.* Nagyon örvendetes, hogy te is írhatasz Elek nagyapónak. Én is örvöndek a levelednek, mert másodk elemista létedre igen helyesen írsz. Következő leveledben azonban ird meg a pontos címedet, mert máskülönbén nem küldheti el a kiadóbácsi az októberi két első számot, amelyet nem kaplál meg. M ndanom se kell talán, hogy szeretettel fogadlak unokáim seregébe. — *Bárdos József.* Tudom, hogy hol lakol, de nem írni ki a neved után, mert megfeledektél róla. Hát bizony, rég nem adtál életjelt magadról s remélem, bevállod ígéretedet: többé nem hanyagolod el a levélírást. Székelyudvarhely jó messze van tőletek s nem is tudom elgondolni, hogyan került Károly bátyád az ottani református kollegiumba. Sőt, amint írod, ha jól végzed a negyedik elemi, te is oda mégy majd. Következő leveledben ird meg, hogy a családod milyen kapcsolatban van Székelyudvarhellyel. — *Wolf Márta, Losonc.* Eddig azért nem küldtél be rejtvénymegfejtést, mert későn kaptad a Cimborát, most azonban már rendes időben kapod s nemcsak megfejtést küldesz be, hanem magad csinálta rejtvényt is, mégpedig kereszt-szórejtvényt, amilyen még a Cimborában nem volt. Lehetőleg mielőbb sorra kerül, anyukádnak, pedig aki segíségedre volt a rejtvény megajzolásában, tolmácsold meleg üdvözetemet. — *Buck Vera, Nagylak.* Ha nem csalódom, először találkozom a neveddel s ha a te írásod a rejtvénymegfejtések közlése, dicséretet érdemelsz az írásodért. Még nagyobb dicséretet érdemelnél, ha a rejtvénymegfejtésen kívül levelet is írál. — *Fazakas József, Dicsőszentmárton.* Mindegy akár előfizetője vagy az újságnak, akár rendes vevője, a fontos az, hogy olvasod, tehát unokáim közé tartozol. Jól mondta Kalica barátnőd, hogy bátran írhatasz nekem, mert én azért nem haragszom, ellenkezőleg, annak örvendek, ha mennél több levelet írnak unokáim. Azt látom a leveledből, hogy nem vagy kis fiu, de alig hiszem, hogy ne válnál be valóságos unokának is, mert az én legidősebbik unokám már tizenhét éves és egyetemi hallgató. Rejtvényeid jók, de másfajta rejtvényeken törd a fejedet. — *Klinger Ilona, Nagyszében.* Megkaptam legutóbb küldött rajzodat, meg az előzőket is, válaszoltam minden leveledre. Azt a kiadóhivatal mondja meg majd, mikor járt vagy jár le az előfizetésed, mert ez nem az én dolgom.

Az én dolgom tisztán és kizáróan a Cimborá szerkesztése. — *Bocsánczy Gizuska, Szamosujvár.* Idejében beérkezett a beszámoló. — *Tima Endre, Zilah.* Ugyanezt üzenem neked is, azzal a megtoldással, hogy megkaptam a rajzodat is. Rejtvényeid jók, a kiadóbácsi pedig pótolja a 31. számot. — *Gergényi Ferenc Kolozsvár.* Jók a rejtvényeid, jó a labirintusod is, ennek azonban az újságban való közlése tulságos nagy munkát adna a szedőbácsinak. A rajzokról majd akkor tudod meg a véleményemet, amikor az összes pályaművekről beszámolok. — *Szabó Gyuszi és Jenőke, Szilágysomlyó.* A ti beszámolótok is idejében beérkezett. — *Szöke Juci, Brassó.* Neked is jutott egy gondolat eszedbe, még pedig az, hogy ezután te is levelezel Elek nagyapóval. Ez igazán „nadselű” gondolat, csak levelezéssel szorgalmasan, mert bár sok a tanulnivalód, a Cimborá olvasására és a levelírásra kell, hogy időd legyen. Annak igen örvendek, hogy szereted olvasni a Cimborát, mert „sok hasznos tudnivalót” találsz benne. — *Jékely Zoltán, Nagyenyed.* Szép az írásod, de levelet is várok tőled, nemcsak megfejtést. — *Pályi János, Losonc.* Eddig is megfejtetted a rejtvényeket, de nem küldötted el a megfejtést, mert lusta voltál. Megdicsérek az őszinteségedért, de dicséret fog megilletni azért is, ha ezután szorgalmasan levelezel. Kérde, hogy vannak az erdélyi gyerekek? Köszönik a kérdésedet, sok a tanulnivalójuk, de azért csak valahogy megvannak. Én meg azt kérde az ő nevükben, hogy vannak a csehszlovákiai gyerekek? — *Hirsch Gizzi Babu és Nusi, Petrozsény.* A meghosszabbított haláridő után jött a beszámoló, de azért, ha csak lehetséges, közölni fogom. Mind a három rejtvény sikerült. — *Benedek Edit, București.* Harmadik elemibe jársz az apácákhoz, tanulsz franciául, németül, románul és igyekszel a szelidséget, jóságot és szeretetet mentől jobban szivedbe fogadni. Magyarul is tanulsz a nővéredtől, aki tanítónő, de most nem tanít, hanem hivatalba jár. Nagy örömet szerzettél e leveleddel s mondanom se kell, hogy szeretettel látlak unokáim seregében. — *Hammer Dávid, Petrozsény.* Ha megkaptam előző leveledet, bizonyosan válaszoltam is reá. A rajzpályázat október végén lejárt, így hát fölösleges volt levelet írnom. Pályázaton kívül is szívesen fogadom rajzaidat, ha közlésre alkalmasak, közlöm is, amint hogy a mostani rajzpályázatból több meg fog jenni a Cimborában. — *Deák Tusika, Sepsiszentgyörgy.* Sajnálattal olvastam leveledből, hogy anyukádnak oly nagy fájdalmai vannak a fogai miatt. Remélem, már rég elfeledte a fájdalmakat. Örvendek, hogy tetszett a Kis bojtár és a Gróf urfi története s köszönm öcsike nevében a jó kívánságokat, de még azt is, hogy sokat gondolsz a csiki havasok aljában egy kis falura, a faluban egy öreg emberre. Szeretettel várom további leveleidet.



— *Láng Endre, Szilágysomlyó.* Az írásodon bizony látszik, hogy sietve írtál, de hát megbocsátható, mert oly sok a tanulnivaló. Vicas Marius román barátod kockarejtvénye sorra kerül. — *Szalay Zsuzsa, Borsa, Pozsony megye.* Mindszentek napján otthon volt Juditka nővéred, de csak két napig, emiatt nem írhattol nekem. Katóknak és Gyula bácsinak gyönyörű koszorukat fontatok s virágot vittelek egy orosz fogoly sírjára is, akinek a sírjából minden halottak napján megemlékeztek, gyertyát is gyújtotok. Valóban, meghaló, szép dolog ez, hiszen egy ellenséges nép fiának a sírjára visztek virágot. Ám, a halál a legnagyobb ellenségeskedést is megszünteti és én nem tudlak e'éggé dicsérni titeket, szívetek nemességének e megnyilatkozásáért. — *Huszár Károly, Abafája.* Az utolsó órában érkezett meg a beszámolóid s természetesen jönni fog, már azért is, mert csak belepillantottam, de úgy látom, érdekes a beszámolóid. — *György Győző, Páva, Háromszékmegye.* Közöltem a kiadóhivatalal, hogy te már nem vagy elemista, hanem gimnazista, tehát aszerint címezzék e után az újságot. — *Földes Imre és László, Szatmár.* Jól láttad: az ősszel csakugyan voltam ott Szatmáron s egy szép kisasszony társaságában mentem a Cimbora kiadóhivatalába. Annak a szép kisasszonynak „Cimbora királynője” a neve, mert ő a kiadóhivatali dolgok egyik főintézője. A névrejtvény jó, de ezzel a megfejtéssel, úgy emlékszem, már több névrejtvény jelent meg, tehát más rejtvényt eszelj ki. — *Raaber Ancsi Nagyvárad.* Pistának a kis lesterve vagy, s látom az írásodból, bár jól írsz, hogy még nem sok levelet írtál. Pista bátyádnak, aki, amint most értesültem, a kolozsvári Park szanatóriumában fekszik, levelet írtam, de remélem, mire te ezt az üzenetet olvasod, ő már otthon lesz meggyógyultan és írni fog nagyapónak. Annak igen örvendek, hogy a négy éves Gyuszi öcséd is szorgalmas hallgatója a Cimbora meséinek, tőled pedig várom a leveleket, írjál Pista bátyád helyett addig is, amíg ő meggyógyul. — *László Lili és Kató, Nagybánya.* A múlt hónapi rejtvények megfejtését azért nem tudjátok beküldeni, mert kint voltatok a szőlőben, szedtétek az almát, aszaltatok, esténként meg petróleum lámpa mellett olvastátok a Cimbora-t. Így aztán nem csodálkozom, ha megnőttetek és megerősödtetek s azon sem, hogy oly hosszú ideig nem írtatok nekem. Írjátok, hogy tavasszal kimentek Magyarországra, de én remélem, ott sem vál-

lok el a Cimbora-tól, melynek Magyarországon is sok hü olvasója van. — *Klinder Ilona, Nagyszében.* Az természetes, hogy Öcsike válaszolt a leveledre, úgy illik ez jól nevelt fiutól. Az adomád sorra kerül. — *Weisz Kata és Gabi, Szilágysomlyó.* Számon tartom az ígéreted, hogy ezután szorgalmasabban fogsz írni. A mesét szívesen elolvasom, ha beküldöd, de természetesen csak akkor nyilatkozhatom, hogy közölhető-e vagy sem, ha elolvastam. Örvendek, hogy szereted a Cimbora-t és különösen Öcsike nadselű gondolatait. — *Fried Ilona, Gyulafehérvár.* Jó az adomád, sorra kerül. — *Szilvássy Károly, Szinerváralja.* Ha még nem is üli meg legújabb versed a Cimbora mértékét, de a verselésben már nagyon haladtál. — *Keresztes Géza, Székelykeresztúr.* Bizonyosan a postán vészelt el a nyert könyv, ha már a 23-ik számban jelezve volt, hogy könyvet nyertél. Kértem a kiadóhácsit, hogy pótolja. — *Súly Károlyné, Fogaras.* Levél ment.

AZ ÉN KÖNYVTÁRAM

cimmel egy igen csinos kiállítású mesekönyv-sorozat megjelenéséről adunk hírt, amely a nagy mesemondó BENEDEK ELEK szerkesztésében jelenik meg a legjobb erdélyi írók közreműködésével. Tekintettel a kis mesekönyvek nívós tartalmára, valamint olcsó árára, biztosra vehető, hogy ezen mesekönyvtár ha v o n k é n t megjelenő példányait minden magyar gyermek megszerzi. Egy-egy ilyen kis mesekönyv b o l l i ára 5 leu és minden könyvkereskedőnél és hírlapárusítónál megvehető.

ELKÉPZELNI SE LEHET szebb, jobb és olcsóbb könyveket a Hoffmann Ferenc ifjúsági regényeinél. A MINERVA Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt.-nál (Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria 1.) ezekből a következők kaphatók darabonként 45 leierért:

- | | |
|------------------------------|----------------------|
| 1. Küzdelmek. | 5. A Jóság diadala. |
| 2. A tél birodalmában. | 6. Frigyes és P. cl. |
| 3. Viszontagságok a tengeren | 7. Ehrlich Jakab. |
| 4. A talizmán. | 8. Nehéz idők. |

Posta útján is megrendelhető a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

Gyomorrontásnál
legjobb hashajtó a

KOPROL

Jóízű csokoládéból
van. Kapható min-
dengyógyszertárba



FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők a nyertesek névsorát egyeztetve, a megfejtést követő hónap végén közölöm!

A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Betűrejtvény.

Beküldte: PELTZER MÁRTA.

ÖZ H2°
ön

Létrarejtvény.

Beküldte: GRUENWALD NELLY.

S	A
C	Z
E	I
M	R
E	B
O	S
S	R
A	É
T	T
	E
K	

Pótlórejtvény.

Beküldte: GUTH ARNOLD és ROZA.

- erenda
- rab
- ap
- anyag
- éh
- ór

E kezdőbetűk egy kedves madár nevét adják.

Találós kérdés.

Beküldte: RÁCZ ILIKE.

Jött egy madár lába nélkül.
A fára szállt szárnya nélkül...
Jött egy király napkeletről,
Mind megette szája nélkül.

Versrejtvény.

Beküldte: HIRSH GIZI, BABA és NUSI.

A cséplésnél marad vissza,
De hasznát veszi a gazda,
Ha első betűjét elhagyod
Izletes gyümölcs nevét kapod.

CIMBORA

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szerkesztőség:

Baján-Mici (Kisbácson) u. p. Baján-Mare (Nagybácho) jud. Treiscaune (Háromszék-megye). E címre küldendők a „Cimbora” részére számt. kéziratok, az Etek Nagypóchoz írott levelek és rejtvénymegfejtések.

Kiadóhivatal:

Satu-Mare (Szatmár) Str. Cuza Voda 4
A kiadóhivatalhoz küldendők a „Cimbora” előfizetési bejelentései és díjai.

Előfizetési díjak:

Romániában évi 400 lei, negyedévenként 100 lei.
Csehszlovákiában évi 80 csehekrona, negyedévenként 20 csehekrona.
Magyarországban évi 14.000 magyar korona, negyedévenként 3600 magyar korona.
Ausztriában évi 142.000 osztrák korona, negyedévenként 28.000 osztrák korona.
Jugoszláviában évi 200, negyedévenként 50 dinár.

Laptulajdonos: Szabadsajtó-könyvnyomda és Lapkiadó rft.
Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.




**AZ IDEÁLIS
HASHAJTÓ
A
PURGEN
(PURGÓ)
KAPHATÓ
MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN**

